

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2023

Připravil:
Kolektiv ÚK ČVUT



knihovna.cvut.cz



ÚSTŘEDNÍ
KNIHOVNA
ČVUT V PRAZE



OBSAH

1. Ústřední knihovna ČVUT - organizace	4
1.1 Lokální knihovny	5
1.2 Spolupráce s fakultami a katedrami	6
1.3 Personální situace	6
1.4 Prostory ÚK ČVUT	6
2. Financování ÚK	7
2.1 Financování informačních zdrojů	7
2.1.1 Rekapitulace - financování informačních zdrojů a služeb ...	8
3. Budování fondů	9
3.1 Fondy informačních zdrojů	10
3.2 Akvizice informačních zdrojů	12
3.2.1 Akvizice e-knih	12
3.2.2 NOV@ 2023	13
3.3 Elektronické informační zdroje	14
3.4 Digitální knihovna ČVUT	15
4. Služby	16
5. Podpora informačního vzdělávání	17
6. Propagace knihovny	20
6.1 ÚK ČVUT online	20
6.2 Propagační činnost	21
7. Podpora vědy a výzkumu	22
7.1 Bibliometrie	22
7.2 Open Science	22
7.3 Podpora publikování	23
8. Podpora vědeckých časopisů na ČVUT	24
9. Mezinárodní a národní spolupráce	25
9.1 Členství v odborných orgánech a organizacích	26
9.2 Zahraniční cesty, konference, stáže	26
9.3 Projekty 2023	27
9.4 Publikační a přednášková činnost	27

PŘÍLOHY

ÚVODNÍ SLOVO

“ —

V uplynulém roce se nám podařilo kvalitně plnit všechny služby vysokoškolské knihovny tak, jak to od nás akademická obec očekává. Hledali jsme nové možnosti, způsoby a cesty, jak můžeme podpořit kvalitní výuku a výzkum na ČVUT a jak můžeme přispět k naplňování strategických cílů ČVUT. Definovali jsme strategická témata a oblasti, reagovali jsme na potřeby školy a realizovali jsme naše plány a závazky.

Chci poděkovat všem svým kolegyním a kolegům za trpělivost, vytrvalost, profesionalitu. Vážím si, že prokázali silné stránky knihovny, odvahu, soudržnost a invenci, že umíme řešit problémy a překonávat překážky, pružně reagovat na nové výzvy a neustále se učit a nové poznatky uvádět do praxe.

I o tom se lze přesvědčit při čtení jednotlivých kapitol výroční zprávy.

PhDr. Marta Machytková
Ředitelka ÚK ČVUT

1. Ústřední knihovna ČVUT – organizace

Ústřední knihovna ČVUT (ÚK) je rozdělena na centrální a detašovaná pracoviště (lokální knihovny).

Centrální pracoviště působí v budově Národní technické knihovny (NTK) a budově CIIRC v Dejvicích. Lokální knihovny jsou umístěny v prostorách mimodejvických fakult:

- Fakulta biomedicínského inženýrství
- Fakulta dopravní
- Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská

FUNKČNÍ ČLENĚNÍ KNIHOVNY

- Oddělení fondů
- Oddělení služeb
- Oddělení podpory studia
- Oddělení podpory vědy
- Redakce vědeckých časopisů
- Lokální knihovny
- Sekretariát ředitelky

Adresy a kontakty:



Knihovní rada

Knihovní rada (KR) je podle Organizačního řádu ÚK, čl. 5 a 6 stálým poradním orgánem ředitele. Na návrh děkanů fakult a ředitelů součástí jsou členové jmenováni rektorem na dobu určitou, a to nejvýše do konce jeho funkčního období. Ředitelka ÚK svolává zasedání KR, předkládá materiály k projednání a může pozvat hosty ke konkrétnímu bodu jednání. Seznam členů KR najdete v Příloze I.

Poslání

- Ústřední knihovna ČVUT poskytuje informační zabezpečení a podporu studia, vědecké a výzkumné činnosti univerzity. ÚK slouží studentům, akademickým pracovníkům ČVUT a odborné veřejnosti.
- Vytváří podporu pro rozvíjení informační gramotnosti studentů a spolupracuje na utváření jejich klíčových kompetencí pro studium, budoucí profesi a celoživotní učení.
- ÚK poskytuje podporu v oblasti Open Science.



1.1 Lokální knihovny

Lokální knihovny zajišťují na svých pracovištích akvizici, zpracování, zpřístupňování a ochranu fondu, výpůjční službu, meziknihovní výpůjční službu (MVS) a elektronické dodávání dokumentů (EDD). Organizačně spadají pod Sekretariát ředitelky.

Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská

Lokální knihovna FJFI se začala věnovat digitalizaci bakalářských, diplomových a doktorských prací a skript pro 1. ročníky. Vyřešila možnosti licencí (přístupu) k těmto dílům.

Fakulta dopravní

Lokální knihovna FD se aktivně zapojuje do akcí fakulty (Dny otevřených dveří, Noc vědců) a byla součástí akcí ÚK: Open Access Points a Deskohraní.

V knihovně parkují elektromotorky Týmu CTU Lions, kde také probíhá jejich prezentace při různých akcích fakulty. Probíhají zde i konzultace studijního oddělení FD.

Fakulta biomedicínského inženýrství

Lokální knihovna FBMI úzce spolupracuje se zástupci fakulty a účastní se jejich akcí. Kromě toho má nadstandardní vztahy se Středočeskou vědeckou knihovnou na Kladně, díky nimž pokrývá službu MVS a může plnit požadavky uživatelů téměř obratem.

1.2 Spolupráce s fakultami a katedrami

Pro činnost knihovny je spolupráce s fakultami a katedrami ČVUT klíčová. Kromě doplňování fondu a zajišťování tradičních služeb spolupracovala ÚK s fakultami a součástmi ČVUT v oblasti podpory studia, podpory výzkumu, odborného publikování, propagace novinek směrem k akademické obci. Konkrétní způsoby spolupráce jsou podrobně popsány v dalších kapitolách.

Před zahájením akademického roku 2023/24 se jako každoročně konalo setkání pověřených správců fondů na katedrách a ústavech ČVUT s pracovníci ÚK. Kromě shrnutí roku minulého byly opět nastaveny finanční limity a pokyny pro rok následující. Zástupci fakult a součástí byli seznámeni s novými informačními zdroji a službami ÚK.

1.3 Personální situace

I v loňském roce všichni pracovníci ÚK ČVUT plnili své úkoly s invencí a velkým pracovním nasazením. Zúčastnili se 144 školení a sebevzdělávacích aktivit (kurzy, semináře, konference) v prezenční i distanční formě.

Počet pracovníků se snížil o 2 zaměstnance, konkrétně v lokální knihovně na FJFI a v centrální knihovně. Služby ve všech lokálních knihovnách (FJFI, FD a FBMI) jsou posíleny pracovníci z centrálního pracoviště. Optimální organizace práce v celé knihovně umožnila plné využití všech kapacit, jejich flexibilní zastupitelnost a podporovala týmovou spolupráci. Dobré vztahy na pracovištích přispívaly k celkově úspěšnému hodnocení knihovny v rámci školy.

Podle dosažené kvalifikace v ÚK pracovalo 18 pracovníků s VŠ vzděláním (z toho 3 pracovníce s doktorským) a 11 pracovníků se SŠ vzděláním (k 31. 12. 2023).

Vývoj personální situace v letech 2014-2023

ÚK ČVUT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pracovníci	33	32	33	31	31	29	34	31	31	29
Úvazky	29,5	29,4	29,9	28,25	27,7	24,5	27,1	26,5	26,8	24,6

Ekonomické činnosti (rozpočet, personalistika, finanční a mzdové účetnictví, evidence majetku apod.), technickou a technologickou podporu smluvně zajišťovali pracovníci VIC v rozsahu 2 pracovních úvazků.

1.4 Prostory ÚK ČVUT

Rok 2023 nepřinesl žádné změny v prostorách administrativních a ani v prostorách pro knihy, včetně studijních míst. Nadále není vyřešena situace umístění větší části administrativy v Dejvicích. Potýkáme se s dlouhodobým problémem prostoru pro fond, který má knihovna uložený na katedrách, a pro historický fond, který není sice tolik využíván, ale má vysokou informační hodnotu pro budoucí generace. Potřeba depozitáře proto stále trvá. Na tuto skutečnost ÚK upozornila v rámci přípravy Generalu ČVUT.

2. Financování ÚK

ÚK i v roce 2023 hospodařila jako samostatná účetní jednotka s rozpočtem, který je určen metodikou rozpočtu ČVUT. Ten byl tvořen nákladově podle jednotlivých činností ÚK. Byl z něj financován nákup informačních zdrojů (knihy, časopisy, e-zdroje a služby), personální a provozní zajištění ÚK, technická podpora a příslušné služby pro ÚK, platba za pronájem prostor v budově NTK a využívání prostor v budově CIIRC. Knihovna hospodařila s vlastními zdroji, kterými jsou příjmy za poplatky, služby apod. Další finanční zdroje představují granty/projekty, které ÚK v daném roce získala. Nepeněžní zdroje ÚK tvořily signální výtisky skript a některých tiskovin České techniky – nakladatelství ČVUT a výměnné publikace.

2.1 Financování informačních zdrojů

Financování nákupu informačních zdrojů je složeno z rozpočtu knihovny. Jako každý rok fakulty a ústavy stanovily tzv. **limity** – konkrétní finanční částky ze svých rozpočtů určené pro nákup studijní literatury. Z těchto prostředků mohla ÚK na základě konkrétních požadavků nakupovat a předložit roční vyúčtování (čerpání limitů) tajemníkům fakult. ÚK také zajišťovala nákupy z grantových finančních prostředků a z fakultních rozpočtů.

Z rozpočtu ÚK se v roce 2023 financovaly především informační zdroje a služby, které jsou dostupné celé akademické obci v rámci ČVUT. Takto byly financovány nákupy tištěných knih a časopisů, které jsou umístěny v centrálním pracovišti.

ÚK hradila konsorciální poplatky za přístup k elektronickým informačním zdrojům v rámci projektu CzechELib. Tato částka je vedena v položce rozpočtu **Konsorciální poplatky – CzechELib**. Další položkou jsou **Nekonsorciální EIZ**, tj. náklady na licenční poplatky plně hrazené ÚK. V položce **Nástroje, služby, publikační standardy** jsou uvedeny náklady na licenční poplatky za služby a členství v příslušných organizacích, které souvisí se zajišťováním EIZ a publikováním.

Náklady z rozpočtu ÚK (v Kč)	2023
Knihy	101 265
E-knihy	381 802
Časopisy	17 393
Konsorciální poplatky - CzechELib	11 673 189
Nekonsorciální EIZ	1 524 228
Nástroje (Citace PRO, Summon, LCC, InCites)	884 275
Služby (DDA, EBA, MVS+MMVS)	379 468
Publikační standardy (Similarity Check, DOI, SCOAP)	24 222
Celkem	14 985 842

Knižní literatura

Knižní literatura (tištěné monografie, sborníky, učebnice, skripta, e-knihy) byla v roce 2023 nakoupena za 2 655 007 Kč. Z rozpočtu ÚK bylo uhrazeno 483 067 Kč. Většina nákupů tištěné literatury tedy byla hrazena z limitů fakult a ústavů, z grantů, z projektů a dále z rozpočtů kateder, a to v celkové výši 2 171 940 Kč.

Tištěné oborové časopisy

Oborové časopisy byly financovány zejména z limitů jednotlivých fakult a ústavů, a dále z rozpočtů kateder i z rozpočtu ÚK. Z limitů bylo zapláceno celkem 780 689 Kč, z prostředků kateder 54 219 Kč a ÚK zaplatila ze svého rozpočtu 17 393 Kč. Celkem byly oborové tištěné časopisy financovány částkou 852 301 Kč.

E-zdroje

V následující tabulce jsou uvedeny částky, kterými byla z rozpočtu ÚK placena spoluúcast za přístup k e-zdrojům v rámci konsorcia CzechELib a licenční e-zdroje, které byly plně hrazeny z rozpočtu knihovny.

E-zdroje	Cena (v Kč)
Konsorciální CzechELib	11 673 189
Nekonsorciální	1 524 228
Celkem	13 197 417

Nástroje, služby a publikační standardy

Jedná se o náklady na licenční poplatky za používání citačních nástrojů **Citace PRO** a **Citavi** a **Klasifikační web Kongresové knihovny LCC**, podle kterého je tříděn knihovní fond ÚK, a roční licenční poplatek za vyhledávač **Summon**.

Dále jsou zde zahrnuty poplatky za MVS na národní i mezinárodní úrovni v sekci **Služby**. Samostatně byly sledovány poplatky za **Publikační standardy** (DOI, Similarity Check).

Nástroje, služby, publikační standardy	Cena (v Kč)
Nástroje	884 275
Služby	379 468
Publikační standardy	24 222
Celkem	1 287 965

2.1.1 Rekapitulace – financování informačních zdrojů a služeb

Celkové náklady na pořízení informačních zdrojů a služeb pro ČVUT za rok 2023 (bez ohledu na zdroje jejich financování) činily 18 092 781 Kč.

Celkové náklady 2023	knihy	e-knihy	časopisy	konsorciální poplatky	nekonsorcionální EIZ	nástroje, služby, publ. standardy	členství	Celkem
Cena (v Kč)	2 198 571	456 436	852 302	11 673 189	1 524 228	1 287 965	100 090	18 092 781

V následující tabulce je pro srovnání uveden přehled nákladů na financování informačních zdrojů (knížní a časopisecká literatura v tištěné podobě, e-knihy, licenční poplatky a finanční spoluúcast za přístup k elektronickým informačním zdrojům, službám a nástrojům) za období 2014–2023.

Inf. zdroje	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Cena (v Kč)	15 156 835	14 934 631	16 028 396	7 475 171	18 018 926	17 570 589	17 319 354	15 979 581	17 038 859	18 092 781

3. Budování fondů

V ÚK zodpovídá za tuto agendu Oddělení fondů. V roce 2023 se oddělení zabývalo možnostmi zpřístupnění digitalizovaných děl chráněných autorským zákonem (viz str. 11).

ČVUT se prostřednictvím ÚK v roce 2022 přihlásilo ke spolupráci na výběru knihovní platformy nové generace (PNG) v rámci připravovaného IPs OP JAK projektu **CARDS KA2** (Czech Academic and Research Discovery Services), neboť stávající systém Aleph není dále vyvíjen a do budoucna nebude podporován. V těchto přípravách se intenzivně pokračovalo i v loňském roce.

Oddělení fondů

Odpovídá za akvizici, zpracování a zpřístupňování fondů, správu a ochranu fondů, správu knihovního systému Aleph, budování Digitální knihovny ČVUT (institucionální repozitář).

Nový systém by měl fungovat v dlouhodobější perspektivě 15-20 let. Měl by mít implementovány všechny požadované standardy a být značně flexibilní, měl by umožnit nastavení většího sdílení a užší spolupráci mezi knihovnami. Rovněž by měl zlepšit správu a služby knihovny a zefektivnit využití nakupovaných zdrojů ať už v tištěné, elektronické nebo digitální podobě. Zároveň by měl mít i pokročilé API pro integraci s okolními HW a SW systémy. Jeho výhodou by měla být jednotná správa a s tím související zajištění bezpečnosti.

Pro přechod na novou knihovní platformu bylo zřízeno pod vedením NTK několik odborných pracovních skupin, kde jsou pracovníci ÚK aktivními členy.

Úkolem těchto skupin bylo poskytnout podklady za jednotlivé instituce pro prvotní analýzu celého knihovního ekosystému a zároveň se podílet na vytvoření podkladů pro zadávací dokumentaci k výběrovému řízení. Schůzky se konaly v pravidelných intervalech a byly obohaceny o prezentace zástupců institucí ze zahraničí, kteří již měli v této oblasti zkušenosti (Polsko, Rakousko, Švýcarsko, Německo).

Komplementárním projektem IPs OP JAK je projekt **EOSC-CZ**, v jehož rámci má být řešena správa výzkumných dat (ukládání, sdílení, zveřejňování). I v rámci tohoto projektu se pracovníci knihovny aktivně zúčastňovali jednání k této problematice, zejména porad pracovní skupiny pro metadata a persistentní identifikátory ORCID a DOI.

Identifikátor ORCID

Identifikátor ORCID je na ČVUT používán od roku 2015, kdy se naše univerzita stala členem organizace ORCID. Na provozu ORCID na ČVUT spolupracovaly Výpočetní a informační centrum a ÚK. ORCID iD je možné evidovat jako sekundární osobní identifikátor v UserMap. Je používán ve V3S mj. pro identifikaci autorů impaktovaných publikací z databáze Web of Science a spolu s dalšími údaji je odesílán do RIV. Dále je používán v Digitální knihovně ČVUT nebo v Katalogu ÚK ČVUT.

V rámci projektu IPs CARDS vzniklo pod Národní technickou knihovnou Národní centrum pro perzistentní identifikátory (Centrum PID), které má poskytovat podporu pro zavádění a využívání perzistentních identifikátorů (ISBN, ISSN, ORCID iD, DOI a další) v ČR.

Národní centrum ORCID

Dne 1. června 2023 vzniklo **Národní centrum ORCID (NC ORCID)** jako součást **Centra PID**. ČVUT se stalo členem tohoto konsorcia spolu s dalšími 15 vysokými školami, Grantovou agenturou ČR, sdružením CESNET a NTK.

NC ORCID bude svým členům zajišťovat v letech 2023-2028 díky projektu CARDS finanční a metodickou podporu přístupu k plným funkcím prémiového členství ORCID. Mezi prémiové funkce patří nástroj Affiliation manager, který umožňuje institucím jednoduše přidat údaje o afiliaci na ORCID profily jejich výzkumníků. Dále pak možnost využít integraci až do 5 různých systémů v rámci jedné instituce (v rámci basic členství jsme mohli integrovat pouze jeden systém). Nabízí se tak pro ČVUT možnost integrace přímo do systému V3S nebo do redakčního systému OJS.

3.1 Fondy informačních zdrojů

Specializované fondy informačních zdrojů jsou budovány podle informačního profilu, který vychází ze zaměření studijních programů, studijních oborů a konkrétní vědecké a výzkumné činnosti fakult a ústavů ČVUT.

Tištěné fondy jsou umístěny v centrálním pracovišti ÚK (v budově NTK), v lokálních knihovnách a také na katedrách a ústavech fakult a i na dalších vysokoškolských ústavech.

V roce 2023 byl nový **přírůstek 4 336 knihovních jednotek** (tištěné a elektronické publikace).

ÚK ČVUT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přírůstky	6 987	6 003	4 570	6 546	6 175	4 928	4 281	3 860	5 104	4 336

Z knihovního fondu bylo naopak **vyřazeno 10 884 knihovních jednotek**. Šlo o obsahově zastaralé nebo opotřebované dokumenty, které byly vyřazeny z katederních knihoven dejvických fakult a centrálního pracoviště.

Časopisecký fond v roce 2023 tvořilo celkem **167 titulů časopisů**. ÚK upřednostňuje časopisy v e-podobě, přičemž 8 významných titulů je přístupných elektronicky pro celé ČVUT. V tištěné podobě byla pořizována jen zásadní periodika, která jsou pro dané katedry důležitá a která jsou jedinečná a unikátní. Obvykle jsou umístěny podle zdroje financování přímo v knihovně nebo na katedrách. Zvláštní status mají „jedinečné časopisy“, které jsou umístěny v budově NTK (3. NP) ve Studovně časopisů.

ÚK ČVUT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet tit. časopisů	341	320	325	310	287	291	241	233	192	167

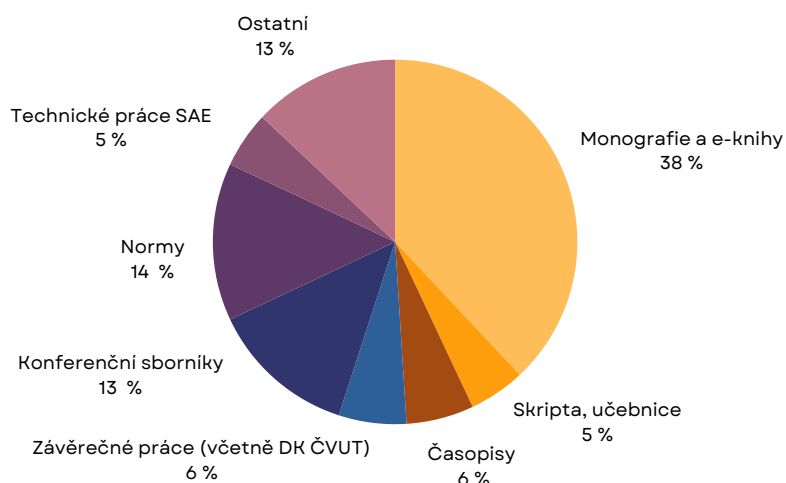
V loňském roce proběhla inventura časopisů uložených ve volném výběru v NTK a časopisů uložených na FIT, FA a FSv.

Elektronický informační fond je tvořen bibliografickými, citačními, faktografickými a fulltextovými databázemi (digitální knihovny). Dále jej tvoří e-knihy, které jsou zakoupeny formou trvalého nákupu nebo jsou jako kolekce e-knih přístupné na základě ročních poplatků. Významným EIZ je **Digitální knihovna ČVUT**, ve které jsou uloženy závěrečné práce studentů (včetně doktorských), publikační činnost autorů ČVUT, výstupy v elektronické podobě publikované v režimu Open Access a digitalizované dokumenty.

Vývoj objemu knihovního fondu ČVUT za posledních 10 let je zdokumentován v následující tabulce.

ÚK ČVUT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Knih. fond	484 114	482 605	479 601	482 250	485 660	488 068	488 106	335 147	334 104	328 080

Základní strukturu knihovního fondu tvoří monografie, normy, konferenční sborníky, časopisy, technické zprávy SAE a další typy dokumentů (tištěné i elektronické).



E-učebnice

V akademickém prostředí dochází k výraznému posunu směrem k digitálnímu poskytování výukových materiálů. Tato změna, akcelerovaná covidovou pandemií, jde ruku v ruce s proměnami trhu s elektronickými učebnicemi pro univerzitní knihovny.

E-učebnice většinou není možné kupovat trvale pro neomezený počet uživatelů, ale pouze jako předplatné na omezenou dobu pro vybraný, někdy přesně definovaný okruh uživatelů. Čím širší okruh uživatelů je, tím samozřejmě stoupá finanční náročnost předplatného.

V loňském roce jsme vyhodnotili přístup k vybrané učebnici, kterou jsme předplatili na platformě VitalSource pro MÚVS. Předplatné jsme se rozhodli po dohodě s vyučující neprodloužit, protože využívanost učebnice nebyla adekvátní vynaloženým finančním prostředkům. Do knihovny bylo místo toho zakoupeno několik výtisků titulu v tištěné podobě. Toto řešení se může zdát vzhledem k preferovanému přesunu k digitálnímu obsahu jako nemoderní, nicméně finančně je to stále výhodnější varianta.

Díla nedostupná na trhu (DNNT)

V roce 2023 jsme rozšířili smlouvu s Národní knihovnou ČR a získali terminálový přístup k další části děl, která z různých důvodů nejsou přístupná online odkudkoliv. Jsou pro ně vyhrazeny počítače ve studovnách ÚK, FD, FJFI, FBMI a služba je přístupná jen pro registrované uživatele po přihlášení heslem z UserMap.

Přes všechna omezení znamená zavedení této služby lepší přístup k jinak těžko dostupnému fondu, a to přímo z dejvického kampusu nebo lokálních knihoven FJFI, FD a FBMI.

Digitalizace skript a VŠKP

Lokální knihovna na FJFI začala digitalizovat skripta pro 1. ročníky. Cílem bylo, aby skripta byla přístupná pod tzv. online licenci a uživatelé se dostali ke skriptům i mimo ČVUT (u tzv. terminálové licence je možné se ke skriptu dostat pouze na konkrétním počítači v knihovně). Seznam zdigitalizovaných skript, kterých je již více než 100 (některá ovšem ve více vydáních), je k dispozici na SharePoint FJFI.

Na FJFI spolupracovali zaměstnanci knihovny také na digitalizaci vysokoškolských závěrečných prací. Digitalizují se závěrečné práce do roku 2010 včetně (digitalizovaných VŠKP je už více jak 400). Digitalizaci provádí externí firma.

3.2 Akvizice informačních zdrojů

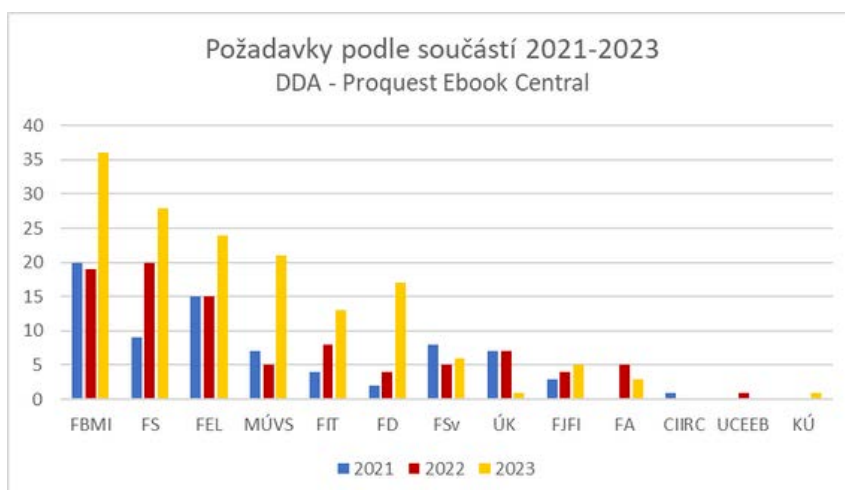
Akvizici fondu jsme realizovali v úzké součinnosti s pedagogy a vědeckými pracovníky, a to podle zásad *Akviziční politiky ÚK ČVUT*. Z vlastních finančních prostředků jsme pořídili informační zdroje určené pro celou univerzitu. Z prostředků fakult a ústavů byly hrazeny oborově zaměřené informační zdroje, studijní literatura, doporučená literatura k předmětům dané fakulty, české a zahraniční časopisy tematicky zaměřené na studijní a vědní obory dané fakulty či ústavu.

3.2.1 Akvizice e-knih

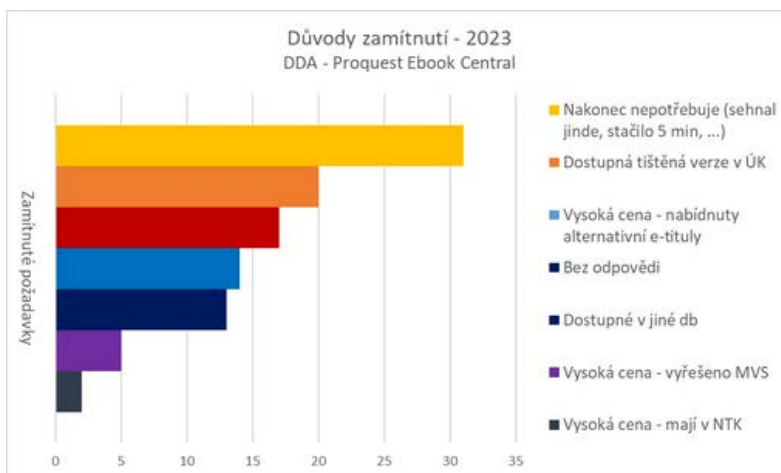
Na základě pozitivní zkušenosti z předchozích let jsme v roce 2023 našim uživatelům opět nabídli možnost spolupodílet se na nákupu elektronických knih. V databázi Proquest Ebook Central mohli zadávat požadavky na trvalý nákup nebo výpůjčku vybraných e-knih. Jde o tzv. **moderovanou akvizici** (Document Delivery Acquisition).



Vybrat bylo možné z více než 400 000 titulů zvolených podle oborového zaměření ČVUT, kolekce se navíc neustále rozšiřuje o nově vydané tituly.



V loňském roce jsme zaznamenali zvýšený zájem o tuto možnost výběru. Vyřídili jsme celkem 154 požadavků, schváleno jich bylo 51, z toho 18 jako výpůjčky a 33 jako trvalý nákup. Vzhledem k tomu, že na tuto službu máme v rozpočtu vyhrazenou stále stejnou částku, došlo tak v minulém roce i ke zvýšení počtu zamítnutých žádostí. Nicméně vždy se snažíme uživatelům potřebné tituly zajistit jinými cestami (tištěný výtisk, MVS aj.). Často se také stává, že studenti službu pouze zkouší a o vybranou e-knihu vážný zájem nemají.



Moderovaný přístup k nákupu e-knih v naší knihovně nám umožňuje zařadit do knihovního fondu pouze tituly, které jsou žádané (schvalování nákupů a výpůjček není automatizované).

Druhou možností, jak se spolupodílet na nákupu e-knih byla tzv. **akvizice založená na využití** (Evidence Based Acquisition). Od května do listopadu měli uživatelé ČVUT přístup k více než 6 000 titulům e-knih vydavatelství Taylor & Francis vydaných v letech 2017–2022 z oboru Engineering & Technology. Během tohoto období mohli zájemci vybrané e-knihy volně číst, stahovat nebo tisknout. Po skončení přístupu jsme na základě statistik využitosti do našeho fondu natrvalo zakoupili 36 titulů. Oproti roku 2022, kdy jsme tento model v databázi Taylor & Francis zkoušeli poprvé, se zvýšila celková využitost této databáze.



3.2.2 NOV@ 2023

V listopadu 2023 byl uspořádán jubilejní 15. ročník prodejní výstavy knih zahraničních vydavatelů, tentokrát konaný v prostorách FEL Caffé. Na výstavě byly kromě knižních novinek z technických oborů a učebnic světových univerzitních nakladatelství představeny také knihy autorů ČVUT publikujících u zahraničních vydavatelů.

Celá akademická obec ČVUT byla oslovena, aby si vybrala z nabídky předvybraných titulů. Cílem bylo prezentovat na výstavě publikace, které jsou atraktivní a žádané pro studenty a vědce nejen z ČVUT. Zájemci měli také možnost doplnit obory, které ve výběru postrádají. Na výstavu bylo **dovezeno 505 knih**. Na základě zájmu bylo **zakoupeno 195 titulů v celkové hodnotě 470 698 Kč**.

Z toho bylo díky podpoře FCA zakoupeno **18 titulů za 70 000 Kč**. Všechny pořízené knihy byly zpracovány v knihovním systému a zveřejněny nejen prostřednictvím Katalogu ÚK ČVUT, ale i na webových stránkách knihovny.

U příležitosti **jubilejního 15. ročníku výstavy** vyšel **článek v Pražské technice**.

Byla také publikována **tisková zpráva** na webu ČVUT.



3.3 Elektronické informační zdroje (EIZ)

Stěžejním úkolem ÚK je zajistit dostupnost EIZ pro ČVUT. Nadále jsme spolupracovali s národním licenčním centrem CzechELib, které na národní úrovni zajišťuje centrální nákup konsorciálních EIZ. Shromažďovali jsme požadavky našich uživatelů na nové EIZ a zadávali jsme tyto požadavky do poptávkového řízení licenčnímu centru. To samé platilo pro fond knih a e-knih, který je neustále doplňován na základě požadavků a potřeb celé akademické obce. Záleží nám na požadavcích uživatelů i na jejich zpětné vazbě.

Jako hlavní přístupový bod k získávání plných textů dokumentů slouží discovery systém Summon (vyhledávač nad Katalogem ÚK ČVUT, Digitální knihovnou ČVUT a předplacenými i volně dostupnými elektronickými informačními zdroji). Uživatelé najdou všechny EIZ a související nástroje na webových stránkách knihovny v rubrice *Abecední seznam a Katalog informačních zdrojů*. E-knihy jsou více popsány v sekci *Průvodce e-knihami na ČVUT*. EIZ jsou uživatelům z ČVUT přístupné prostřednictvím IP adres ČVUT. Po přihlášení mohou uživatelé využívat vzdálený přístup i mimo síť ČVUT – mohou se připojit přes univerzitní VPN nebo zvolit technologii Shibboleth.

Pro naše uživatele jsme v loňském roce vyjednali zkušební přístupy k několika tematicky zaměřeným databázím napříč obory ČVUT. Na základě zpětné vazby od fakult a statistických ukazatelů jsme v roce 2023 rozšířili portfolio EIZ o databázi Detail Inspiration. Kromě toho jsme v průběhu roku zajišťovali i zkušební přístupy k databázím a kolekcím Elsevier Ebooks Collections, Wiley Digital Archives a platformě Kortext.

Přehled informačních zdrojů:



Celý rok jsme průběžně sledovali a vyhodnocovali využívání multioborových, oborových databází a citačních databází a čtení e-knih. Pracovali jsme nejen s daty o využití, ale také s nejčastěji hledanými termíny, což jsme využili jak k budování a propagaci fondů, tak při přípravách vzdělávacích seminářů a konzultací a dalších souvisejících služeb. Podrobný přehled e-zdrojů dostupných pro ČVUT a statistiky jejich využití za rok 2023 najdete v Přílohách III. a IV.

Přehled EIZ podle typu databáze:

Multioborové	Oborové	Citační	Faktografické	Databáze e-knih
ScienceDirect	IEEE	Web of Science	HelgiLibrary	ProQuest
Wiley Online Library	ACM Digital Library	Journal Citation Report	IHS Markit	Knovel
SpringerLink	APS ALL	Scopus	Statista	Bookport
EBSCOhost	SAGE STM		ASPI	
	IOP Science			
	MathSciNet			
	SAE Digital Library			
	ASME			
	SPIE Digital Library			
	Nature			
	ASTM Compass			
	Science Journal			
	Detail Inspiration			

3.4 Digitální knihovna ČVUT

Digitální knihovna ČVUT (institucionální repozitář ČVUT – DK ČVUT) je celouniverzitní platforma pro ukládání a zpřístupňování publikačních výstupů ČVUT v digitální podobě a pro zveřejňování závěrečných prací (ZP). DK ČVUT obsahovala k **15. 12. 2023** celkem **51 994** závěrečných prací, roční přírůstek v roce 2023 byl celkem 3 970 prací.

Dále obsahovala celkem 3 060 publikačních výstupů autorů z ČVUT, roční přírůstek byl v roce 2023 celkem 167 výstupů. Za sledované období 15. 12. 2022 až 15. 12. 2023 byl počet návštěv DK ČVUT 383 000, celkově bylo zobrazeno (otevření, čtení) 1 487 000 stránek.

DK ČVUT umožňuje (po přihlášení heslem z UserMap) zobrazit četnost vyhledávání/zobrazení u konkrétního titulu .

Větší využití repozitáře je závislé také na množství ukládaných výstupů. Cílem je, aby akademická obec ukládala ve větší míře své publikační výstupy prostřednictvím komponenty V3S do repozitáře v případě, že je to možné a nebrání tomu licenční podmínky uzavřené s vydavatelem. Případně, aby se prostřednictvím komponenty V3S v dalších letech rozšířily možnosti vkládání i dalších druhů dokumentů.

Uložené ZP

- **2 080 bakalářských**
- **1 669 magisterských**
- **221 doktorských**

STATISTIKY

Návštěvy celkem

	Zobrazení
Nákladová analýza v podniku Stavtrans s.r.o.	12416
Návrh dřevěné konstrukce bytového domu	5497
Kontrolní a zkušební plán (KZP)	4706
První komplexní zpráva o stavu bezpečnosti mobilních telefonů občanské společnosti	4405
Analýza dat ze smart meterů a jejich využití distribuční společnosti	3955
Možnosti virtualizace desktopů a jejich ekonomická návratnost	3640
Diversity management	3459
Cvičení z urbanismu	3394
Elektronické podvádění studentů ve škole	3312
Internet věcí a možnosti jeho využití pro komerční účely	3239

U některých záznamů je možné nalézt detailnější informace o citovanosti, zobrazení nebo stažení. Jde o záznamy s jednoznačným identifikátorem DOI, které zobrazují alternativní metriky PlumX, Altmetric, Dimensions a ukazují dosah (impakt) konkrétního dokumentu v digitálním prostředí.

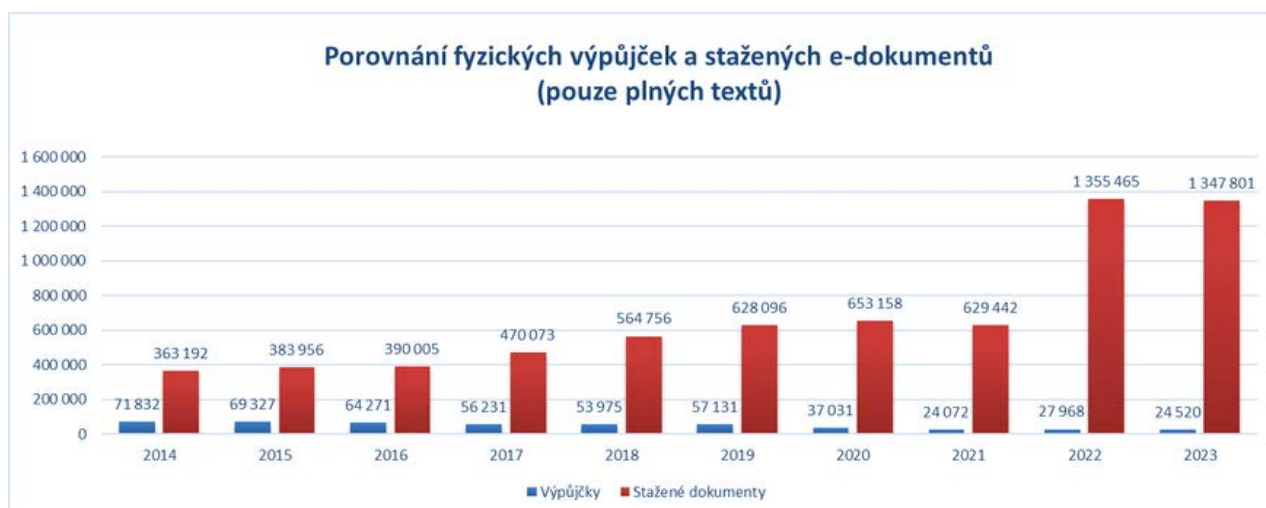


4. Služby

V roce 2023 jsme poskytovali všechny služby jak přímo v knihovnách (na centrálním pracovišti i v lokálních knihovnách), tak jsme rozšiřovali služby online, případně jejich hybridní varianty v souladu s nastavenou strategií služeb.

Covidová doba nás naučila reagovat na měnící se požadavky a potřeby uživatelů. To se promítá především do získávání odborných textů, možností komunikace s knihovnou nebo vzdělávání se online. Dále jsme spravovali online platformy, využívali moderní informační technologie a snažili se vyjít uživatelům vstříc.

Kromě výpůjček z fyzického fondu ÚK, kterých bylo na všech pracovištích **24 520** (z toho 1 165 prezenčních), jsme i loni realizovali krátkodobé výpůjčky e-knih v rámci služby **Demand Driven Acquisition (DDA)**, a to s větším úspěchem než v roce 2022. Za další formu “e-výpůjček” považujeme stažení plného textu dokumentů z EIZ. V roce 2023 byl celkový počet stažených dokumentů 1 347 801. V následujícím grafu je vidět, že využívání EIZ má vzrůstající tendenci.



Z klasických služeb jsou uživateli stále vyhledávány služby **MVS (meziknihovní výpůjční služba)** a **EDD (elektronické dodávání dokumentů)**. EDD využíváme hlavně v případě, kdy se jedná o časopisecký článek, který v rámci předplatného nemáme dostupný. MVS je v mnoha případech dostačující a není potřeba požadovanou knihu kupovat.

V loňském roce byla návštěvnost naší studovny v budově NTK nejvyšší v průběhu zkouškového období (v lednu a květnu se vyšplhala přes 10 000). Celkem studovnu navštívilo 70 908 uživatelů. Prostory našich pracovišť navštěvovali uživatelé nejen za účelem výpůjček. Poskytovali jsme zde také konzultace k citování a vyhledávání informačních zdrojů. **Portfolio konzultací** jsme nově rozšířili o pomoc s odborným publikováním (kde publikovat, jak má vypadat odborný článek apod.) a podporu v oblasti Open Science (Open Access publikování, FAIR data a další). Uživatelé mohli konzultovat e-mailem, telefonicky, online nebo osobně přijít na některé z pracovišť ÚK.

Pracovnice ve službách absolvovaly školení a online přednášky ohledně podpory blended learning, centralizace digitálních služeb a procesů, vyhledávání informačních zdrojů a efektivního využívání nových nástrojů a služeb.

5. Podpora informačního vzdělávání

V oblasti informačního vzdělávání došlo v loňském roce v ÚK k výraznému rozšíření. Kromě doplnění o nové akce jsme řadu tradičních akcí aktualizovali, jiné jsme pojali inovativním způsobem.

Podařilo se nám vytvořit a v listopadu 2023 otevřít e-kurz pro doktorandy v angličtině **Information for Science and Research** obsahující 6 samostatných modulů:

- *Work with Information Resources*
- *Intellectual Property and Academic Integrity*
- *Open Science*
- *Principles of Publishing Scientific Results*
- *Research Evaluation and Citation Databases*
- *Scientific Presentation*

Oddělení podpory studia

Odpovídá za organizaci
a koordinaci vzdělávacích aktivit
v součinnosti s dalšími
odděleními knihovny a součástmi
ČVUT.

Tento kurz je koncipován tak, aby ho zájemci mohli absolvovat podle jejich potřeb a možností kdykoliv v průběhu akademického roku (říjen-srpen).

Při přípravě materiálů jsme brali ohled i na to, že zahraniční doktorandi pravděpodobně po skončení studia odejdou mimo ČVUT nebo ČR a snažili jsme se oddělit obecně platné informace od specifik daných pravidly, zákony a zvyklostmi, které platí v rámci České republiky nebo ČVUT.

V období září-říjen 2023 nově proběhl kurz **Informace pro vědu a výzkum** na Kloknerově ústavu. Kurz jsme upravili podle požadavků zástupců KÚ a realizovali ho prezenční formou v jejich prostorách. Byl doplněn o nová témata a aktivity: přednášku Jana Urbana (Odbor pro transfer technologií a fundraisingu) na téma možnosti komercializace výsledků výzkumu na ČVUT, Josefa Špačka (VIC) o vykazování pro RIV a práci ve V3S, Terezy Nedvědové (KÚ) o podávání projektů a Terezy Novákové (ÚK) o přípravě na prezentování. Podmínkou splnění kurzu byla kromě povinných úkolů a testů i praktická cvičení: vypracování recenze pro časopis Acta Polytechnica a prezentování tématu dizertační práce.

Doktorandské dny (nejen pro doktorandy) jsme v roce 2023 obohatili o nová témata a formy. Ve spolupráci s MÚVS jsme v září uspořádali mimořádný 6. tematický blok v prezenční formě – **Kurz rozvoje pedagogických, didaktických a sociálně psychologických dovedností pro doktorandy ČVUT**. Pedagogové z MÚVS se podělili o své odborné znalosti, aby pomohli studentům získat vhled do oblasti vzdělávání.



Druhou modifikací byla realizace několika workshopů zaměřených na rozvoj konkrétních dovedností ve spolupráci s Centrem informačních a poradenských služeb (CIPS) a Kariérním centrem (KC) pod společným názvem Doktorandské dny – Good practices:

- *Jak si připravit přednášku a cvičení*
- *Metody výuky*
- *Reflexe, evaluace a řešení nepříjemných situací*
- *Jak sladit roli studenta, vyučujícího a svůj osobní život*

Studenti měli také možnost domluvit si konzultaci v CIPS nebo KC a probrat svůj problém individuálně.

Podle počtu účastníků i odpovědí z hodnoticích dotazníků vyvozujeme, že zejména o praktické semináře (např. jak vést vlastní výuku) je mezi doktorandy značný zájem. Zajímavým faktem pro nás bylo i zjištění, že účastníci oceňovali možnost poznat své kolegy a kolegyně a sdílet s nimi své zkušenosti.

Mezi naše tradiční vzdělávací aktivity se pomalu ale jistě řadí **nepravidelná série přednášek Patenty na akademické půdě**. Ve spolupráci s Patentovým střediskem ČVUT jsme v loňském roce uspořádali přednášku Evropský patent s jednotným účinkem.



Také jsme se zaměřili na větší **podporu studentů Bc. a navazujícího Mgr. studia**. Kromě vyzvaných přednášek v rámci vybraných předmětů (nově jsme navázali spolupráci s FJFI) jsme nabídku rozšířili o vlastní **e-kurzy** a **sérii webinářů a seminářů**.

E-kurzy v českém i anglickém jazyce:

- *Vyhledávání informačních zdrojů – kurz pro Bc. a Mgr.*
- *Information Retrieval and Information Resources – the Course for students of Bachelors and Masters study programmes at the CTU.*

Výukové materiály vznikly jako součást CRP řešeného CIPS *Implementace a další rozvoj nových forem poradenských služeb na ČVUT* a pro studenty je dostupný spolu s dalšími e-kurzy v Moodle – **Portál podpory studujících**.



Na začátku zimního semestru 2023/2024 jsme začali pořádat řadu webinářů a seminářů souhrnně nazvanou **Informační půlhodinky**. Jejich termíny jsme rozplánovali na celý akademický rok 2023/2024, aby si každý mohl vybrat datum, čas i formu podle svých potřeb. Každý měsíc se opakují 3 základní témata: *Informační zdroje*, *Rešerše prakticky* a *Citování*. Doplněny jsou o 1 volitelné téma: *Práce s citačním manažerem*, *Vyhledávání norem*, *Základy psaní závěrečné práce*, *Formátování textu ve Wordu*, *Racionální čtení odborných textů*, *Myšlenkové mapy v praxi*.

Podrobnosti o všech kurzech a vzdělávacích aktivitách ÚK jsou na webových stránkách knihovny v sekci **Informační vzdělávání**.



V loňském roce jsme pracovali také na změnách webových stránek ÚK, kde byly různě rozptýlené texty týkající se psaní odborných textů. Naším cílem bylo obohatit rozsah příručky *Jak psát závěrečné práce*, kde jsou užitečné informace nejen pro studenty, ale i pro všechny píšící autory z ČVUT. Proto vznikla nová sekce **Akademické psaní**. Je zde popsán celý proces odborného psaní (nejen závěrečných prací) v obecné rovině a širších souvislostech.

Jednotlivé sekce kopírují cyklus výzkumné práce:

- přípravná fáze (vyhledávání a studium odborných informačních zdrojů),
- vlastní psaní odborného textu,
- publikování či jiná forma prezentace odborné veřejnosti,
- sledování a hodnocení ohlasů na ni.

Specifika psaní různých odborných textů jsou charakterizována samostatně. V současné chvíli jsou k dispozici pro závěrečné práce a odborné články.

Podpora informačního vzdělávání s dosahem mimo ČVUT

V ÚK se snažíme přiblížit prostory knihoven jako místo pro setkávání s kolegy, k využití volného času i jako součást neformálního vzdělávání. V říjnu jsme se podíleli vlastním programem na **Noci vědců** v lokální knihovně na Fakultě dopravní a také tam jsme uspořádali **Velikonoční deskohraní v knihovně na Dopravce**.

Zajímavou výzvou loňského roku pro nás byla únorová návštěva dětí z **lesní školky LeSnění**, kde se děti v rámci svého celoročního plánu Rok umělcem seznamovaly s uměním v nejrůznějších podobách. Propojení knihovny a umění se nám podařilo díky knihovně Ústavu teorie a dějin architektury, Ústavu památkové péče a Výzkumného centra průmyslového dědictví na FA. A také jsme využili toho, že v té době byly na fakultě architektury vystaveny klauzurní práce studentů. Děti si tak mohly udělat konkrétní představu, co se na architektuře studuje. V prostorách knihovny jsme je seznámili se specializovanou knihovnou a děti si zkusily navrhnout vlastní knihovnu. Některé nápady byly značně neotřelé, jiné barevné a veselé nebo zase praktické (požární auto do knihovny určitě patří), na některých návrzích byla vidět inspirace právě shlédnutými klauzurními pracemi.

Další akce ÚK a podrobnosti o nich jsou popsány v kapitole 6.2.



6. Propagace knihovny

Hlavním úkolem propagace je rozšířit povědomí o službách a aktivitách ÚK.

Propagace směřuje především do řad akademické obce. Snažíme se pravidelně informovat studenty a akademické pracovníky o všech novinkách a o tom, co se aktuálně v ÚK děje.

Díky spolupráci s PR odděleními jednotlivých fakult a součástí ČVUT se nám daří šířit povědomí o knihovně a jejich aktivitách. Součástí propagace je také správa sociálních sítí a webových stránek ÚK.



6.1 ÚK ČVUT online

Proměna webových stránek probíhá neustále. Chceme, aby nejen obsahovaly aktuální důležité a užitečné informace, ale zároveň se snažíme o jejich moderní vzhled.

První měsíce loňského roku jsme pracovali na překlopení stávajících webových stránek na novou verzi redakčního systému (Joomla, verze 4). Šlo o náročný proces, protože některé starší prvky a komponenty v nové verzi nefungovaly. Museli jsme je nahradit nebo vytvořit jinak. Tato změna nám ale také poskytla prostor pro aktualizaci některých grafických prvků, a promítla se do nové podoby rozcestníků *O nás*, *Redakce* a stránky *Kalendář akcí*.

Další významnou aktivitou na webových stránkách byla tvorba nové sekce *Akademické psaní*, kam se soustředily všechny výukové texty, manuály, návody a užitečné informace související s problematikou odborného psaní. Celá sekce byla koncepčně vytvořena tak, aby se stala "interaktivní učebnicí", kde se uživatel pohybuje jednotlivými "kapitolami". Kromě vytvoření struktury, vlastní tvorby a úprav přesouvání textů jsme přemýšleli nad grafickým zpracováním. Vizuální stránka nakonec odpovídá novým rozcestníkům.

Statistické údaje o využívanosti webových stránek ÚK jsme získali díky nástroji Google Analytics. S tímto aktualizovaným nástrojem budeme moci do budoucna lépe analyzovat chování uživatelů a přizpůsobovat obsah jejich potřebám. V loňském roce navštívilo webové stránky přes 41 000 uživatelů a dosáhli jsme 320 774 zobrazení.

Mezi nejnavštěvovanější se zařadily stránky *Jak citovat* a *Příklady citací dle ČSN ISO 690*. Podle údajů z prostředí Joomla si prvenství stále drží *Katalog informačních zdrojů*. Návštěvnost stránek se v průběhu roku měnila podle aktuálních potřeb uživatelů. Například na začátku akademického roku byla nejnavštěvovanější stránkou *Otevírací doba knihoven*.

ÚK byla aktivní na Facebooku a Instagramu. Na Facebooku jsme získali dosah 13 400 účtů, ke konci roku 2023 jsme měli 977 sledujících. Na Instagramu nás sledovalo 539 uživatelů. Úspěch na sítích si tradičně drží *Doktorandské dny* a nově i *Informační půlhodinky*. Uživatelé dobře reagují na neformální příspěvky (např. soutěže).

6.2 Propagační činnost

Loňský rok byl velmi bohatý nejen na vzdělávací akce, ale i neformální a celouniverzitní aktivity, kterých se ÚK účastnila.

V únoru jsme propojili lesní školku LeSnění s Fakultou architektury (viz kapitola 5). Velikonoce jsme pojali jako příležitost ukázat našim uživatelům knihovnu i z jiné stránky a uspořádali jsme Deskohraní na FD.

Společně s kolegy z Oddělení podpory studia a Oddělení podpory vědy se během roku podařilo vydat tři newslettery: **Studuj s ÚK ČVUT**, **Read & Publish – Implementace prvků OA do licenčních smluv** a **Informační vzdělávání studentů ÚK ČVUT**. Také byly po grafické stránce zpracovány výukové materiály pro e-learningový kurz pro Ph.D. studenty v anglickém jazyce *Information for Science and Research*.

Vytvořili jsme **grafické materiály ke všem vzdělávacím akcím**, které knihovna pořádala, a to již tradičně k cyklu přednášek Doktorandské dny i k jeho dvěma navazujícím speciálním akcím, které se realizovaly ve spolupráci s MÚVS a KC s CIPS. Dále byly připraveny materiály k nově se rozjíždějícím tematickým webinářům/seminářům Informační půlhodinky a dalším novinkám z knihovny (zkušební přístupy k databázím, DDA, e-knihy na léto a další). Všechny grafické podklady se objevily na sociálních sítích knihovny (Facebook a Instagram) a díky sdílení PR odděleními fakult a součástí ČVUT se dostaly k mnohem většímu publiku.

Velkou výzvou pro ÚK byla vůbec první účast na červnovém **Vědafestu 2023** – největší venkovní populárně naučné akci v ČR (společný projekt vysokých škol, akademických pracovišť a volnočasových institucí, který se koná každoročně od roku 2011). Téma *Kořeny vědy* jsme pojali historicky a vytvořili jsme program s názvem *“Začalo to písmem...”*. Kromě vzdělávacích posterů, kde se účastníci dozvěděli o významu vynálezu písma a role knihoven jakožto nositele poznání, měli možnost prohlédnout si zajímavé knihy (co do velikosti, stáří nebo jazyka). Mohli si u nás vyrobit vlastní záložku, na kterou mohli psát husím brkem, vyzkoušet si, jak se psalo na psacích strojích, nebo do voskových a hlíněných tabulek, případně ověřit své znalosti o písmu v kvízu.

Další významnou akcí byla říjnová **Noc vědců**, která nesla podtitul *Tajemství*. V lokální knihovně na Fakultě dopravní jsme připravili bohatý program. Účastníci si v tvůrčí dílně sami vytvořili origami krabíčku, kterou si mohli podle libosti ozdobit. Ve spodním prostoru knihovny si prošli “zvukovou” cestou k pokladu, kam se dostali i díky nápovědě napsané neviditelným inkoustem.

Konec roku jsme uživatelům zpřijemnili **adventní soutěži**, kdy měli poznávat zvuky z prostředí knihovny (tzv. ASMR). Tyto zvuky jsou pro zájemce nadále k dispozici na YouTube kanálu Ústřední knihovna ČVUT.



7. Podpora vědy a výzkumu

K dlouhodobým strategickým činnostem ÚK patří i oblast informační podpory vědy a výzkumu, podpora odborného publikování a podpora v oblasti nových forem vědecké komunikace, dále pak sledování nových trendů v oblasti publikování a zveřejňování vědeckých výstupů.

I v roce 2023 pokračovala ÚK v informační podpoře vědecké práce: od informačního zajištění jednotlivých oborů po podporu publikování výzkumných výsledků (standardy odborného publikování, uložení, zpřístupnění, šíření a hodnocení vědeckých výstupů).

Oddělení podpory vědy

Věnuje se podpoře publikování, problematice OpenScience (publikování v Open Access, FAIR data), bibliometrii. Součástí je redakce Acta Polytechnica.

7.1 Bibliometrie

V roce 2023 jsme byli součástí projektu ČVUT v číslech. Cílem bylo zajistit data pro prezentaci ČVUT v číslech za oblast vědy a posílit povědomí o ČVUT vůči externím partnerům jako jsou akademičtí a vědečtí pracovníci z jiných univerzit, potenciální studenti, nebo také státní a soukromý sektor a obchodní partneři.

Tato spolupráce byla prezentována kolegům z dalších vysokoškolských knihoven na konferenci Bibliotheca Academica 2023 v sekci *Sdílení novinek a zajímavostí z vysokoškolských knihoven*.

V rámci podpory akademických a vědeckých pracovníků a Ph.D. studentů poskytujeme odborné konzultace a pomoc při opravě údajů v citačních databázích Web of Science a Scopus. Naše podpora spočívá v dodávání různých analýz a statistik dle potřeb uživatelů, vyhledávání vhodných časopisů pro publikování (s cílem zvýšení citovanosti ve vybraném oboru) nebo v pomoci při opravě údajů. Správné údaje v citačních databázích zajišťují bezchybný přenos dat do systému V3S a následné ohodnocení v rámci systému hodnocení vědy v ČR.

Konzultace:
zodpovězeno
199 dotazů

7.2 Open Science

V roce 2023 jsme se aktivně účastnili jednání EOSC-CZ v pracovní skupině pro metadata a persistentní identifikátory. Zástupci knihovny se stali aktivními členy pracovní skupiny Vzdělávání a lidské zdroje EOSC-CZ, jejímž cílem je rozvíjet kompetence potřebné pro správu a sdílení výzkumných dat. Vzdělávací rámec EOSC-CZ nám napomohl a nadále bude napomáhat rozvíjet podporu otevřené vědy na ČVUT.

Knihovna se i v roce 2023 zapojila do aktivit podporujících Open Science v českém i mezinárodním prostředí. Máme zastoupení v pracovní skupině Open Science AKVŠ ČR. Pokračuje spolupráce s evropskými technickými univerzitami v rámci pracovní skupiny CESAER Task Force Open Science. Tato domácí i zahraniční spolupráce je významným přínosem při formování strategie podpory otevřeného přístupu a otevřené vědy na ČVUT.

V roce 2023 byly u některých EIZ vyjednány tzv. **transformační smlouvy**, kdy se část výdajů na předplatné časopisů převádí na podporu publikování v režimu Open Access (OA). Díky transformačním smlouvám mohli autoři u vybraných vydavatelů publikovat bez poplatku za OA. V knihovně byla nastavena nová role manažera OA, který zajišťoval přidělování „**tokenů**“ na bezplatné OA publikování (počet přidělených tokenů byl omezen). Například u vydavatele Springer jsme měli předplaceno a vyčerpáno 25 tokenů a u vydavatele Wiley to bylo 18 tokenů.

Předplatné časopisů v licenci “Read and Publish”, které hradí knihovna ze svého rozpočtu, umožnilo autorům z ČVUT publikovat v režimu OA, aniž by je to finančně zatížilo.

OPEN ACCESS WEEK 2024

- Co je to Open Science?
- Jak publikovat v Open Access časopisech?
- Jak nakládat s výzkumnými daty?

Na tyto otázky a mnoho dalších jsme byli připraveni odpovídat v průběhu akce **OA week na ČVUT**, která se konala ve dnech 6.-9. listopadu 2023. Akce navazovala na Open Science Week v ČR (16.-20. října 2023) a mezinárodní Open Science Week (23.-29. října 2023). Zúčastnili se jí všichni kolegové z ÚK, kteří se věnují problematice Open Science, a připojili se pracovníci z dalších součástí ČVUT, kteří se s problematikou Open Science setkávají.

Portál OpenScience

Portál OpenScience poskytuje zaměstnancům a studentům ČVUT teoretickou i praktickou podporu v oblasti otevřené vědy.

Na portálu se dozvíte, jak postupovat při Open Access publikování, jakou roli mají výzkumná data v otevřené vědě a jak s nimi nakládat a mnoho dalšího.



openscience@cvut.cz



7.3 Podpora publikování

Součástí Oddělení podpory vědy je redakce časopisu Acta Polytechnica (AP), který má dlouholetou tradici a vychází v režimu **Diamond Open Access**, což je trend i na zahraničních univerzitách. Jedná se o bezpečné a ověřené místo pro publikování bez poplatků. AP nabízí ideální příležitost začínajícím publikujícím vědcům a redakce jim také poskytuje podporu formou konzultací.

ÚK spravuje a předplácí i nástroje podporující publikování: Writefull, CitacePRO a Citavi.



8. Podpora vědeckých časopisů na ČVUT

V redakci vědeckých časopisů ČVUT jsme i v roce 2023 pokračovali v její stěžejní činnosti, kterou je vydávání mezinárodně uznávaného vědeckého časopisu **Acta Polytechnica** pro publikace z inženýrských oborů ČVUT a z oboru matematiky a fyziky. V 6 standardních číslech bylo loni publikováno 42 článků autorů z ČVUT, ČR i zahraničí. Časopis *Acta Polytechnica* je indexován v databázích Web of Science, Scopus, Inspec a DOAJ. Vybrané články jsou indexovány databází CAS.

V roce 2023 jsme v rámci recenzované periodické řady **Acta Polytechnica CTU Proceedings** vydaly 6 sborníků z konferencí pořádaných nebo spolupořádaných ČVUT. Celá sborníková řada je zařazena v databázi Scopus, indexována v databázi DOAJ a vybrané sborníky jsou předkládány k evaluaci do databáze Web of Science. V loňském roce byly k indexaci předloženy 3 sborníky.

V redakci rovněž spravujeme a zpravidla každoročně upgradujeme redakční **platformu OJS** (Open Journal Systems), kterou využívá většina redakcí na ČVUT. Průběžně spolupracujeme s redakcemi využívajícími OJS a poskytujeme jim potřebné konzultace a podporu.

Redakce dále pokračuje v registraci **DOI (Digital Object Identifier)** u agentury Crossref. Díky členství v Crossref jsme pokračovali ve využívání nástroje Crossref Similarity Check ke kontrole původnosti textů.

Acta Polytechnica v číslech:

Impact Factor

0,8

Scimago Journal Rank

0,218

Article Influence Score

0,107

DOI

453 nových identifikátorů:

- 403 pro články ze 7 vědeckých časopisů ČVUT
- 29 pro příspěvky ve sbornících
- 6 pro knihy
- 15 pro disertace

Ve spolupráci s Oddělením podpory studia ÚK jsme se aktivně zúčastnili několika online webinářů a prezenčních přednášek na téma psaní vědeckých publikací. Na téma publikační činnosti jsme také aktualizovali kapitulu a povinný test v rámci e-learningových kurzů pořádaných ÚK. Účastnili jsme se **Open Science Week na ČVUT** s možností přímých konzultací pro studenty, doktorandy, resp. všechny vědecké pracovníky zejména na téma OA publikování.

V redakci jsme řešili přístup k umělé inteligenci (AI chatbots) a aktualizovali jsme podmínky jejich využívání při psaní článků pro AP a APP na webu obou časopisů. Zároveň jsme zavedli „blacklist“ pro autory porušující publikační etiku.

Konzultace:

DOI

15

Sborníky APP

15

Články do AP

28

Kromě aktualizace českých webových stránek jsme aktualizovali a rozšířili i webové stránky redakce a časopisů v anglickém jazyce, aby odpovídaly českým stránkám. Spolupracovali jsme na tvorbě části *Publikování* nově vznikající sekce *Akademické psaní* na webu ÚK.

9. Mezinárodní a národní spolupráce

Mezinárodní i národní spolupráce probíhala jak fyzicky, tak online. Zúčastnili jsme se seminářů, online jednání, workshopů, týmových porad. Obohatili jsme se výměnou nápadů, sdíleli jsme zkušenosti a znalosti ověřené v praxi a vzájemně jsme se učili a inspirovali, jak od zahraničních, tak českých univerzit.

9.1 Členství v odborných orgánech a organizacích



ASOCIACE KNIHOVEN
VYSOKÝCH ŠKOL

<https://www.akvs.cz>

Asociace knihoven vysokých škol ČR, z. s. (AKVŠ)

ČVUT patří od roku 2002 k zakládajícím členům Asociace a po celou dobu se aktivně podílí na její činnosti. V Pracovní skupině IVIG pracovaly Michaela Morysková a Tereza Nováková. V Pracovní skupině OS působila Soňa Fryšáková a Martin Černý. Do Pracovní skupiny EIZ byli zapojeni David Skoruša a Klaudia Kudličková.

V roce 2023 se Asociace vedle klíčových aktivit týkajících se otevřeného přístupu, podpory vědy, výzkumu a vzdělávání, zabývala i řadou aktuálních témat, intenzivně spolupracovala s vedoucími knihoven členských vysokých škol a uspořádala řadu online seminářů. Proběhla dvoudenní **Bibliotheca academica 2023** na téma **Otevřeně? Jinak?**

International Association of University Libraries (IATUL)

ČVUT je členem asociace IATUL od roku 2001. Toto mezinárodní sdružení bylo založeno v roce 1955 pod názvem International Association of Technological University Libraries jako platforma pro sdílení zkušeností knihoven technických univerzit.



<https://www.iatul.org>

v roce 2014 došlo vzhledem k vývoji knihovnicko-informační praxe ke změně názvu na International Association of University Libraries. Zkratka IATUL ale zůstala zachována.

IATUL pravidelně organizuje výroční konference a tematické semináře v různých částech světa. **43. konference IATUL 2023** se konala v Dubaji. Téma konference bylo **Libraries Pushing Boundaries**.

IATUL dále organizuje několik pracovních skupin. L. Hrdličková je členkou pracovní skupiny SIG MaRI (Special Interest Group for Metrics and Research Impact), která se zabývá podporou vědy a odborného publikování, bibliometrickými ukazateli. Jádrem skupiny tvoří univerzitní knihovníci z Austrálie a Nového Zélandu, kteří jsou tradičně v oblasti podpory vědy na velmi vysoké úrovni. Skupina spolu komunikuje na pravidelných online poradách a případně v užších pracovních podskupinách.



LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche)

ÚK je členem LIBER (Asociace evropských vědeckých knihoven) od roku 2010. Asociace byla založena v roce 1971, od roku 2009 sídlí v holandském Haagu a sdružuje více než 420 knihoven z více než 40 zemí. Hlavním cílem LIBER je reprezentovat zájmy evropských vědeckých knihoven, jejich univerzit a vědců.

<https://www.libereurope.eu>

LIBER Annual Conference 2023 proběhla ve dnech 5.-7. července v Budapešti.

CESAER (Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research)

ČVUT je také členem asociace CESAER (Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research). Při asociaci působí komise Task Force Open Science (TFOS), jejímž cílem je podporovat a formulovat strategii pro otevřený přístup k výzkumným výstupům (tzv. Open Access, v širším pojetí tzv. Open Science).

CESAER

conference of european schools
for advanced engineering education
and research

<https://www.cesaer.org/en/home>

Komise spolupracuje s dalšími iniciativami na podporu otevřeného přístupu v Evropě i ve světě, včetně Evropské komise, a je jedním ze subjektů, které by měly ovlivňovat směřování otevřenosti v oblasti vědy a vědeckých výsledků v Evropě. Komise TFOS pracuje ve dvou skupinách, ve skupině pro otevřená data a skupině pro Open Access publikování. Členkami komise jsou Soňa Fryšáková a Lenka Hrdličková, které jsou zapojeny ve skupině pro OA publikování, se skupinou komunikují v rámci pravidelných online setkání.



<https://orcid.org>

ORCID (Open Research and Contributor ID)

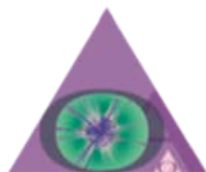
ČVUT je od roku 2016 členem ORCID. Organizace ORCID se zaměřuje na vytváření jedinečných mezinárodních identifikátorů autorit, zejména autorů a nově také institucí.

Crossref

ÚK je členem Crossref od roku 2013. Agentura Crossref je jednou z hlavních registračních agentur pro přidělování jedinečných a trvalých identifikátorů děl – DOI. Díky členství má ČVUT možnost přidělovat veškerým svým elektronickým publikacím identifikátor DOI a využívat navazující služby. Z nich ČVUT využívá zejména nástroj Similarity Check na kontrolu původnosti publikovaných textů.



<https://crossref.org/>



<https://scoap.org/>

SCOAP3 (Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics)

ČVUT je členem konsorcia SCOAP3 koordinovaného Evropskou organizací pro jaderný výzkum (CERN). Členství zaručuje autorům možnost bezplatně publikovat články z oboru částicové fyziky ve vybraných vědeckých recenzovaných časopisech konsorcia v režimu Open Access bez povinnosti platit autorské poplatky za Open Access publikování (tzv. APC – Article Processing Charges).

9.2 Zahraniční cesty, konference, stáže

IATUL Annual Conference, 13.-16. březen 2023, Dubaj (SAE) – K. Kudličková, T. Šorejsová

Exkurze po VŠ knihovnách v Berlíně, 3.-5. květen 2023, Berlín (Německo) – M. Morysková, T. Nováková, E. Komendová

The University of Manchester Library (stáž), 4.-8. září 2023, Manchester (Velká Británie) – D. Skoruša

IATUL Fall Seminar 2023, 4.-7. září 2023, Izmir (Turecko) – M. Morysková, T. Šorejsová

9.3 Projekty 2023

Implementace a další rozvoj nových forem poradenských služeb na ČVUT – spoluúčast na projektu CRP, řešitelka: Mgr. Barbora Čalkovská (CIPS).

NOV@ 2023 – Knižní novinky v technických oborech. 15. prodejní výstava zahraničních knih pro studijní a vědní obory ČVUT – projekt v rámci Fondu pro podporu celoškolských aktivit ČVUT, řešitelka: PhDr. Helena Kovářiková.

9.4 Publikační a přednášková činnost

FARKAŠOVÁ, Blanka, Tereza GARAMSZEGL, Linda JANSOVÁ, Lukáš KONEČNÝ, Martin KRČÁL, Markéta KYTNEROVÁ, Kateřina MATYÁŠTÍKOVÁ a Michaela MORYSKOVÁ. *Výklad ČSN ISO 690:2022 (01 0197) Bibliografické citace, účinná od 1. prosince 2022*. Brno: Citace.com, 2023.

KORHOŇOVÁ, Lucie. Knihovna jako partner při využití a prezentaci dat z Web of Science [přednáška]. In: *Bibliotheca Academica 2023*. Jindřichův Hradec: VŠE, 1. listopadu 2023.

KOVÁŘÍKOVÁ, Helena. Jubilejní výstava odborných prací. *Pražská technika*. 2023, č. 4, s. 32-33. Dostupné také z: <https://media.cvut.cz/cs/publikace/20230913-prazska-technika-4-2023#page/35>

KUDLIČKOVÁ, Klaudia. Informačné správanie v akademickom kontexte a informačné vzdelávanie z pohľadu učiaceho knihovníka na ČVUT. *Knihovna: knihovnická revue*. 2023, roč. 34, č. 2, s. 65–75. Dostupné také z: <https://knihovnarevue-en.nkp.cz/kplus-text/archiv/dokumenty/2023-2/Kudlickova.pdf>

Ústřední knihovna ČVUT



224 359 987



knihovna@cvut.cz



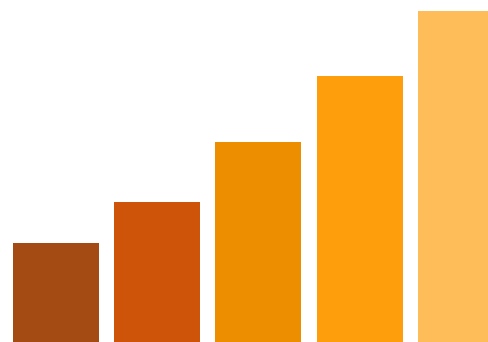
knihovna.cvut.cz

Výroční zprávu zpracovaly:

PhDr. Marta Machytková, Mgr. Michaela Morysková, Mgr. Tereza Nováková

Podklady připravily:

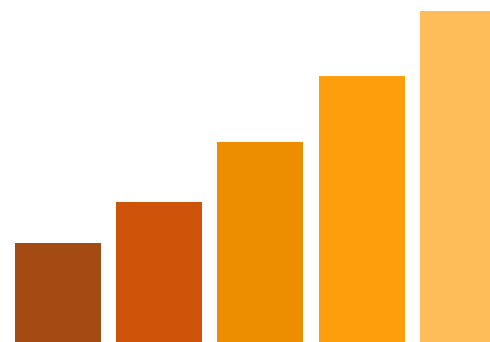
Ing. Tereza Bulanová, Ph.D., Mgr. Soňa Fryščáková, Ph.D., Mgr. Lenka Hrdličková, Ph.D., Mgr. et Ing. Lucie Korhoňová, PhDr. Helena Kovářiková, Mgr. Klaudia Kudličková, Mgr. Tereza Šorejsová





PŘÍLOHY

- I. Knihovní rada**
- II. Personální situace**
- III. Přehled EIZ**
- IV. Přehled využívání EIZ**
- V. Náhled grafických materiálů**



I. Knihovní rada

Členové KR k 31. 12. 2023:

Předseda KR	Ing. Radek Holý, Ph.D.
Fakulta stavební	Doc. Dr. Ing. Václav Liška
Fakulta strojní	Doc. Ing. Radek Šulc, Ph.D.
Fakulta elektrotechnická	Doc. Ing. Milan Polívka, Ph.D.
Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská	Mgr. Jarmila Štruncová
Fakulta architektury	Mgr. Hubert Guzik, Ph.D.
Fakulta dopravní	Doc. Ing. Lukáš Týfa, Ph.D.
Fakulta biomedicínského inženýrství	Ing. Ida Skopalová
Fakulta informačních technologií	Doc. RNDr. Alena Šolcová
Masarykův ústav vyšších studií	Doc. Ing. Petr Vymětal, Ph.D.
Výpočetní a informační centrum	Ing. Ivo Prajer
Ústav tělesné výchovy a sportu	PhDr. Markéta Kašparová Parkanová
Ústav technické a experimentální fyziky	Ing. Karel Smolek, Ph.D.
Kloknerův ústav	Ing. Karel Jung, Ph.D.
Česká technika - nakladatelství ČVUT	Mgr. Tereza Zoulová
Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky, Univerzitní centrum energeticky efektivních budov	Prof. Ing. Václav Hlaváč, CSc.

II. Personální situace

Počty pracovníků a úvazků v roce 2023 podle jednotlivých pracovišť ÚK.

Zaměstnanci ÚK 2023	ÚK/NTK	FJFI	FD	FBMI	Celkem
Pracovníci	26	1	1	1	29
Úvazky	22,3	1	0,5	0,8	24,6

Seznam zaměstnanců

Vedení
ÚK ČVUT

Marta Machytková (ředitelka knihovny)

Lenka Hrdličková (zástupkyně ředitelky)

Oddělení
služeb

Ludmila Kučerová (vedoucí oddělení)

Livia Bencková, Lenka Ečerová, Věra Kočová, Helena Libovická,
Ivana Marková

Oddělení
fondů

Helena Kovářiková (vedoucí oddělení)

Dana Hanžlová, Eva Komendová, Ilona Poláčková, Zuzana Statečná,
Irena Šimáková, Tereza Šorejšová, Miroslava Zaisová

Oddělení
podpory
studia

Michaela Morysková (vedoucí oddělení)

Kludia Kudličková, Tereza Nováková, David Skoruša

Oddělení
podpory
vědy

Lenka Hrdličková (vedoucí oddělení)

Martin Černý, Soňa Fryščáková, Lucie Korhoňová

&
Redakce
AP

Tereza Bulanová (šéfredaktorka AP)

Jitka Davidová, Ivana Vávrová

Lokální
knihovny

Stanislava Bořilová (lokální knihovna FBMI)

Petra Šmidová (lokální knihovna FD)

Martin Ollé (lokální knihovna FJFI)

Technik

Antonín Skopec

III. Přehled EIZ

Multioborové informační zdroje

ScienceDirect

Digitální knihovna ScienceDirect, která zpřístupňuje produkty a služby vydavatelství Elsevier, je zásadním a velmi využívaným informačním zdrojem na ČVUT. Uživatelé mají přístup k úplné kolekci vědeckých časopisů (přes 4 000 titulů). Na platformě ScienceDirect budujeme také fond trvale nakoupených e-knih.

SpringerLink

Platforma SpringerLink zpřístupňuje v plnotextové formě více než 2 000 odborných časopisů z oblasti přírodních věd, techniky, medicíny, ekonomie i sociálních a humanitních věd od vydavatele Springer Nature. Součástí předplatného jsou i kolekce knih: Lecture Notes in Mathematics (od r. 1997), Computer Science Library zahrnující mimo jiné Lecture Notes in Computer Science (od r. 2005), kolekce Mathematics & Statistics (2017, 2018) a Physics & Astronomy (2018) a další kolekce trvale dostupných e-knih pro členy konsorcia CzechELib.

Wiley Online Library

Wiley Online Library umožňuje přístup k plnotextovým verzím časopisů, knih a referenčních příruček vydavatelství John Wiley & Sons. Pro ČVUT je přístupná vybraná kolekce STM (přírodní, technické vědy a medicína). Na platformě Wiley Online Library využívali naši uživatelé také rozšířenou kolekci trvale nakoupených e-knih.

EBSCOhost

Na platformě EBSCOhost jsou dostupné dvě databáze: Academic Search Complete – databáze vytvořená speciálně pro akademické prostředí, která tematicky pokrývá obory společenských a přírodních věd, ale také elektroinženýrství, stavební inženýrství, matematiku a fyziku; a Business Source Complete – databáze tematicky zaměřená na ekonomii, finance, management, účetnictví a mezinárodní obchod. Na této platformě máme také zpřístupněny tituly trvale nakoupených e-knih.

Oborové informační zdroje

Elektronická knihovna IEEE/IET

IEEE/IET Electronic Library obsahuje téměř třetinu současné světové literatury z oblasti elektrotechniky, komunikace a informatiky. Databáze zahrnuje přes 3 miliony dokumentů obsažených především ve 190 časopisech vydavatelství IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) a ve sbornících z více než 1 700 konferencí. Obsahuje víc jak 3 800 norem z klíčových oblastí techniky vydaných IEEE. Elektronická knihovna IEEE/IET patří mezi nejvýznamnější zdroje pro inženýrské obory a její využití v prostředí ČVUT je značné.

The ACM Digital Library

Digitální knihovna ACM obsahuje plné texty časopisů a sborníků americké počítačové společnosti ACM (The Association for Computing Machinery). ACM vydává více než 50 vědeckých recenzovaných časopisů z různých oborů výpočetní techniky a informačních technologií. Vedle vlastních plnotextových publikací (časopisy, knihy, sborníky) je zde integrována i bibliografická databáze Guide to Computing Literature – souhrnná celosvětová bibliografie literatury z oblasti Computer Science/Computing.

APS ALL

Kolekce APS ALL umožňuje přístup ke všem časopisům vydavatelství American Physical Society (APS). Zahrnuje celkem 14 titulů zaměřených na oblast fyziky. Časopisy jsou vydávány již od roku 1893.

SAGE STM

SAGE Science, Technology, and Medicine Package obsahuje přes 480 odborných časopisů z oblasti přírodních věd, medicíny a techniky z produkce nakladatelství SAGE. Tituly jsou dostupné od roku 1999 (kde je to možné) do současnosti. Nejčtenější tituly na platformě SAGE jsou: The International Journal of Robotics Research, Journal of Vibration and Control a Mathematics and Mechanics of Solids.

knihovna IOP Science

Na platformě IOPscience jsou dostupné publikace vydavatelství IOP Publishing, které patří k Institute of Physics (IOP). Jedná se o 119 titulů časopisů z oblasti vědy, techniky a medicíny.

MathSciNet

Abstraktová databáze matematické literatury je vydávána Americkou matematickou společností (AMS) a její retrospektiva sahá až k počátkům 19. století. Bibliografické záznamy jsou doplněny o odborné recenze aktuálně vydávané literatury.

SAE Digital Library Technical Papers

Na platformě SAE MOBILUS jsou pro ČVUT přístupné kolekce Technical Papers (od r. 1998) a Journal Articles (2008-2017). Je důležitým zdrojem pro automobilovou dopravu.

ASME

ASME Digital Collection je kolekce časopisů, konferenčních sborníků, e-knih a norem společnosti American Society of Mechanical Engineers. ČVUT má přístupné časopisy s retrospektivou od roku 2000, sborníky od roku 2008.

SPIE Digital Library

Zpřístupňuje kompletní kolekce časopisů a sborníků společnosti SPIE (The International Society for Optics and Photonics). Digitální knihovnu SPIE včetně kompletního archivu předplácíme od roku 2020.

Nature

Od roku 2019 máme na platformě Nature.com dostupný prestižní vědecký časopis Nature. Jedná se o celosvětově nejcitovanější časopis vydávaný ve Velké Británii od roku 1859. V rámci licence máme dostupný v plném textu aktuální rok, plus čtyři předchozí roky (tzv. rolling backfile).

ASTM Compass

Od roku 2021 předplácíme databázi ASTM od American Society for Testing and Materials – vůdčí světové instituce v oblasti inženýrství, materiálů a testování, produkující kolekci norem, technických reportů, testovacích metodik, časopisů, knih, konferenčních sborníků a odborných videí z oborů biomedicínského inženýrství, geologie, průmyslové bezpečnosti a inženýrství, energetiky, environmentálního inženýrství, chemického průmyslu a inženýrství, materiálové vědy a inženýrství, architektury stavebnictví, urbanismu a strojírenství.

Science Journal

Jedná se o časopis jedné z největších a nejstarších vědeckých organizací na světě American Association for the Advancement of Science (AAAS). Na ČVUT předplácíme digitální archiv od roku 1997 po současnost.

Detail Inspiration

Mezinárodní časopis DETAIL Inspiration je důležitým zdrojem výzkumu a inspirace pro architektonickou práci v rámci výuky architektury už více než 30 let. Obsahuje více než 4 000 mezinárodních stavebních projektových dokumentů, příklady kreativních stavebních řešení, popisy projektů s referenčními fotografiemi, výkresy a technickými informacemi.

Citační databáze a rejstříky

Web of Science (WoS), Journal Citation Reports (JCR)

V těchto databázích mají uživatelé možnost prohledávat světové vědecké časopisy a sborníky z oblasti přírodních věd, techniky, společenských věd, umění a humanitních věd, včetně celé sítě podchycených citací. Citační aktivitu lze sledovat pomocí Citation Alerts a vytvářet grafy citačních aktiv a trendů pomocí Citation Report. Databáze Web of Science je jedním ze dvou oficiálních zdrojů pro hodnocení výsledků výzkumné práce v ČR. V rámci kolekce Web of Science Core Collection (WoS CC) má ČVUT přístup k rejstříkům Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded), Social Science Citation Index (SSCI), Arts & Humanities Citation Index (AHCI), Conference Proceedings Citation Index (CPCI) a Emerging Sources Citation Index (ESCI).

Vedle základních rejstříků má ČVUT přes rozhraní WoS přístup také k databázi **MEDLINE**. Předplatné WoS zároveň umožňuje přístup do databáze **Journal Citation Reports**, která zobrazuje informace o hodnocení časopisů indexovaných ve WoS a celkovou historii bibliometrických indikátorů časopisů, včetně mezinárodně využívaného impakt faktoru.

Scopus

Scopus (od společnosti Elsevier) je druhým oficiálním zdrojem pro hodnocení výsledků VaV v ČR. Jedná se o nejrozsáhlejší citační a abstraktovou databázi recenzovaných vědeckých časopisů, knih a konferenčních sborníků.

Faktografické databáze

HelgiLibrary

HelgiLibrary zpřístupňuje statistické a ekonomické informace, analýzy a reporty jednotlivých firem a odvětví. Kromě statistických dat nabízí databáze i spoustu zajímavých analýz a zpráv. HelgiLibrary neposkytuje data k statistikám využitelnosti.

IHS Markit (nově se jmenuje ACCURIS/EWB/Standards Expert)

Obsahuje informace od světových vydavatelů norem. Pro ČVUT byly předplaceny normy SAE. Přidanou hodnotou platformy je možnost vyhledávání v jednom prostředí. Z tohoto rozhraní jde vyhledávat ve všech normách celosvětově.

Statista

Statista obsahuje statistické informace, infografiky, řady prognóz a reportů.

ASPI

Databáze ASPI reprezentuje komplexní systém pro práci s právními informacemi. V rámci ASPI jsou dostupné **ČSN normy**, kterých bylo za rok 2023 staženo 1 302.

Databáze e-knih

ProQuest, Knovel a Bookport

V roce 2023 pokračoval přístup ke kolekci elektronických knih **Proquest E-book Central**. Nabídka titulů byla rozšířena o další trvale zakoupené tituly pro ČVUT. Celkem bylo z této kolekce přečteno **9 426 plných textů částí knih**. Pokračoval přístup ke všem kolekcím databáze **Knovel**, která obsahuje e-knihy a referenční příručky z technických oborů. Využito bylo celkem **11 040 částí knih**. Také pokračoval přístup k databázi **Bookport** (online knihovna e-knih nakladatelství Grada). Obsahuje více než 3 500 titulů v češtině od českých nakladatelů: Grada, Portál, Galén, Jota, Karolinum, Masarykova univerzita, Práh, Epocha a další. Jedná se o vysoce využívaný informační zdroj české literatury, v roce 2023 bylo přečteno **26 050 plných textů e-knih**.

IV. Přehled využívání EIZ

V následující části jsou uvedeny výsledky statistického sledování využití EIZ na ČVUT za rok 2023 se stručným komentářem. Řada informačních zdrojů je zpřístupňována dlouhodobě vzhledem k jejich potřebě jednotlivých oborů vyučovaných na ČVUT. Statistické údaje získáváme prostřednictvím statistického systému CELUS národního licenčního centra CzechELib, nebo přímo od vydavatelů databází.

COUNTER

Mezinárodní standard COUNTER (Counting Online Usage of Networked Electronic Resources) je mezinárodní standard pro sledování stanovených ukazatelů. Některé databáze nepoužívají aktuální verzi Counter 5. V takových případech se statistiky kombinují se starší verzí Counter 4 nebo pomocí jiných – vlastních metrik v administrátorských rozhraních jednotlivých vydavatelů. Statistický systém CELUS shromažďuje data Counter 5 na jednom místě a získává je prostřednictvím protokolu SUSHI. V databázích jsme sledovali počet stažení a počet hledání (metriky Total Item Request a Searches Platform).

Multioborové zdroje

Databáze	ScienceDirect	SpringerLink	Wiley Online Library	EBSCOhost
Počet hledání	30 835	3 545	2 582	6 056
Počet stažení	311 239	80 800	35 783	2 483

Multioborové databáze se řadí mezi nejvyužívanější zdroje. Největší počet stažených dokumentů má databáze ScienceDirect, kde jsou nejčastěji prohlíženy tři oblasti: stavebnictví, environmentalistika, udržitelnost a obnovitelné zdroje.* V databázi SpringerLink byly tři nejčastěji prohlížené oblasti: počítačová věda, robotika a pokročilé výrobní technologie. V databázi Wiley Online Library se nejvíce hledala témata: lékařská fyzika, pokročilé výrobní technologie a hydrologie. V databázi EBSCOhost převládají oblasti managementu, energii nebo medicínské fyziky.

Oborové zdroje

Databáze	Počet hledání	Počet stažení
IEEE	18 309	139 035
IoP	x	17 881
Sage	x	12 950
ACM	736	7 396
APS	277	6 127
Science	3 093	3 641
ASME	304	2 875
SPIE	111	2 740
MathSciNet	5 950	2 689
Detail Inspiration	622	2 339
ASTM	x	637
SAE	x	301

Citační databáze

Databáze	Scopus	WoS	JCR
Počet hledání	468 727	188 112	x
Počet zobrazení	260 618	194 126	8 285

*Nejstahovanější knihy byly v daných oblastech (zdroj: Celus).

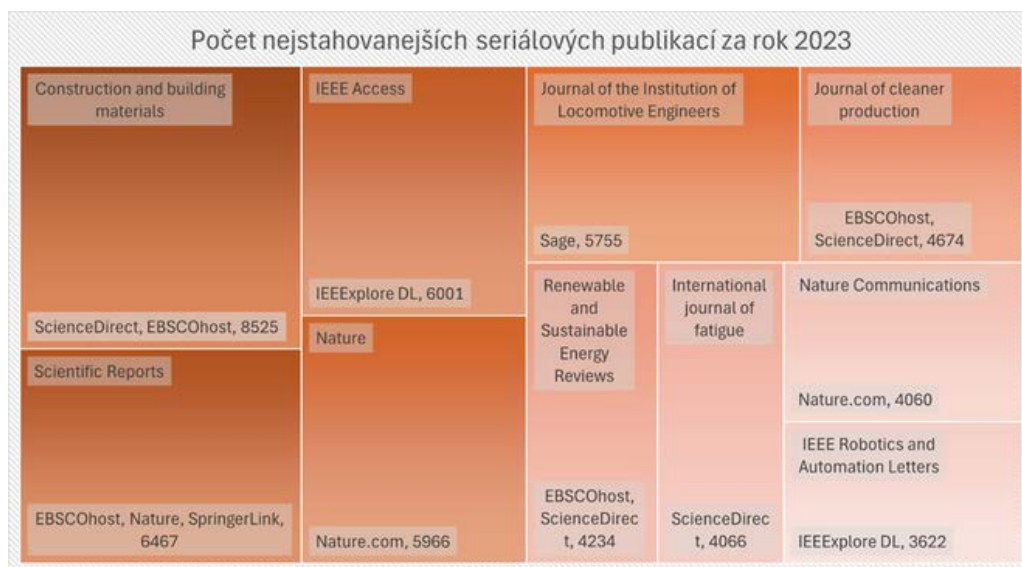
U citačních databází a rejstříků není možné sledovat počet stažení (Total Item Requets), protože jejich obsahem nejsou plné texty, ale jenom záznamy. Z tohoto důvodu se sleduje metrika Počet zobrazení (Total Item Investigations).

Faktografické databáze

Databáze	Statista	ASPI	IHS Markit	HelgiLibrary
Počet hledání	5 670	123 522	53	*
Počet stažení	8 845	182 331	0	*

Přehled nejstahovanějších publikací za rok 2023

Následující vizualizace zobrazují 10 nejčtenějších (nejstahovanějších) seriálových a knižních publikací napříč všemi EIZ*.



*Data jsou převzata a vyhodnocena ze statistického systému CELUS.

Srovnání využívanosti EIZ v letech 2022–2023 (počet stažených dokumentů)

Multioborové databáze	2022	2023
ScienceDirect	311 239	325 762
SpringerLink	80 800	102 558
Wiley Online Library	35 783	37 200
EBSCOhost	2 483	3 415

Oborové databáze	2022	2023
IEEE	121 917	139 035
IoP	15 424	17 881
Sage	6 027	12 950
ACM	6 071	7 396
APS	5 136	6 127
Science	2 064	3 641
ASME	2 728	2 875
SPIE	3 047	2 740
MathSciNet	5 485	2 689
Detail Inspiration	x	2 339
ASTM	482	637
SAE	762	301

Citační databáze	2022	2023
Scopus	253 416	260 618
WoS	284 508	194 126
InCites	6 380	8 285

Faktografické databáze	2022	2023
ASPI	195 312	182 331
Statista	16 386	8 845
IHS Markit		0
HelgiLibrary	x	x

VI. Náhled grafických materiálů

